

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АДАПТАЦІЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ В ЗДО І ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Адаптація та соціалізація дітей дошкільного віку в ЗДО і початковій школі
Викладач(-і)	Скоморовська Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	+380665590283
E-mail викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Відповідно до розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є «Адаптація та соціалізація дітей дошкільного віку в ЗДО і початковій школі» є психолого-педагогічні закономірності та механізми адаптації й соціалізації дітей раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти та початкової школи, умови подолання адаптаційних труднощів, а також зміст, форми, методи й діагностичні інструменти організації ефективного соціально-педагогічного супроводу дітей в адаптаційний період.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Мета</u> – це формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО щодо забезпечення успішної адаптації та соціалізації дітей дошкільного віку в закладах освіти на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду.</p> <p><u>Основними цілями вивчення дисципліни є:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - сформувати у здобувачів освіти знання про теоретичні та практичні засади - адаптації та соціалізації дітей до ЗДО та початкової школи; - формувати сучасного вихователя ЗДО, який володіє професійною компетентністю забезпечити комфортні та сприятливі умови адаптації та соціалізації дітей; - виробити у майбутніх педагогів подолання труднощів адаптації та соціалізації, які виникають у дошкільників під час вступу до закладів освіти (на основі використання вітчизняного і зарубіжного досвіду); - сформувати вміння розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності (за стандартом вищої освіти України)::

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- КЗ-9. Здатність здійснення безпечної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК) за професійним стандартом

- ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).
- ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).
- ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультури (етична компетентність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
- КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).
- КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
- КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
- КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
- КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
- КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

- Б1.2. Здатність організувати психологічно-безпечне освітнє середовище.
- В1.1. Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.
- В1.2. Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність, стресостійкість
- Г1.1. Здатність до саморефлексії та самооцінювання власної професійної діяльності.
- Г1.2 Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту

Програмні результати навчання:

- ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти

ПР-17 Здійснювати суб'єкт-су'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку

5.Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
семінарські заняття /практичні/лабораторні	18/6
Самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
8	012 Дошкільна освіта	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	Практичні заняття	сам.роб.
Тема 1. Адаптація та соціалізація дошкільників як навчальна дисципліна (вступна лекція)	2	2	10
Тема2.Адаптація та соціалізація дошкільників як психолого-педагогічні явища	2/2	2/2	10
Тема3. Особливості адаптації дошкільників у різних у ЗДО	2/2	4/2	10
Тема 4. Адаптація дошкільників до навчання в школі. Етапи та фактори адаптації до школи.	2	4/2	10

Тема 5. Діагностика рівнів адаптації дітей дошкільного віку	2	4	10
Тема 6. Порушення адаптації дітей до ЗДО та початкової школи ЗДО.	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf Вид контролю: залік. Підсумкова оцінка: за роботу на практичних заняттях – 90 балів; С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, створення власного контенту за допомогою застосунків
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, Форма здачі – за поточними оцінками.

7. Політика навчальної дисципліни

- Письмові роботи виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.
- Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>
- Відвідування занять. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsiaosvitnjogo-protsesu.pdf> та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

4. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8.Рекомендована література

1. Державний стандарт дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: Практикум. Київ: КНТ, 2019. 204 с.
3. Калмикова Л. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний аспекти. К. : Слово, 2017. 425 с.
4. Кубірка А., Скоморовська І. Особливості процесу соціалізації дошкільників засобами ігрової діяльності. *Еврика – XXIII. Збірник студентських наукових праць. Електронне видання.* Івано-Франківськ :Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. 296 с. С.157-159.
https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/02/evryka_22verstka6.pdf
5. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкільця [Текст]: навч. посібник: у 3-х ч. Ч. 3 / Н. В. Лисенко, Н. Кирста, Н. Лазарович. К. : Слово, 2016. 376 с.
6. Поряд і разом: соціалізуємо старшого дошкільника : навчально-методичний посібник / С. Васильєва, Н. Гавриш, В. Луценко, В. Маршицька, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг.ред. Н. Гавриш. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 252 с.
7. Соловей Ю. Соціальна адаптація дітей раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота».* 2022. Випуск 1 (50). С. 260-263.
8. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ :монографія / Н. Гавриш, О. Рейпольська та ін.; за заг.ред. О. Рейпольської. К. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 280 с. https://lib.iitta.gov.ua/711895/1/07_Соціалізація_Монографія_ALL.pdf

Викладач:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та
методики дошкільної
і спеціальної освіти

Ірина СКОМОРОВСЬКА